

Hulpverlening aan allochtonen

Jacobsen B. *De vreemdeling. Onderzoek naar ideeën en associaties met betrekking tot allochtonen*. Ubbergen: Tandem Felix, 2001; 157 pagina's. € 18,60. ISBN 90-5750-058-2.

Het boek is een onderzoeksverslag van kwalitatief onderzoek gedaan onder werkers in de geestelijke hulpverlening in Oost-Brabant. Daartoe heeft de schrijfster, volgens eigen zeggen, ongestructureerde interviews afgenomen bij de werkers, hulpverleners (artsen, therapeuten en verpleegkundigen) en ondersteunend personeel.

Het boek verhaalt in de vorm van citaten die enigszins gestructureerd, met korte inleidende en samenvattende redactieteksten zijn weergegeven. De schrijfster heeft ervoor gekozen de citaten voor zich te laten spreken.

Daar zit ook mijn belangrijkste kritiek. Hoewel het zeker inzicht geeft in de problemen waar GGZ-hulpverleners en ondersteunend personeel in contact met allochtone hulpvragers tegenaan lopen, blijft het toch enigszins voorspelbare en steeds terugkerende problematiek. Ook vind ik het jammer dat met name de culturele verschillen en de moeilijkheden die je daarbij tegenkomt (zeker in de GGZ-hulpverlening) zo weinig gestructureerd en duidelijk zijn neergezet. Over cultuurverschillen valt ook theoretisch meer te melden. Voor wie enigszins in de materie en theorie is ingevoerd zijn veel citaten herkenbaar en soms ook verklaarbaar. Een cultuurtheoretisch model dat als kader zou kunnen dienen heb ik hierbij gemist.

Ook vind ik de letterlijk opgeschreven spreektaal, in soms slecht lopende zinnen, niet prettig om te lezen. Daarbij komen nog een paar hinderlijke spelfouten (tikfouten) en slechte spatiëring. Het geheel maakt daardoor een slordige indruk.

De wetenschappelijke uitleg over de opzet van het onderzoek vind ik wat beter. In de literatuurlijst mis ik een algemeen cultuurtheoretische beschouwing zoals ik

hierboven al schreef. Bovendien is een literatuurvermelding: 'bij mijn weten eerder gepubliceerd in...' wel erg onnauwkeurig in een onderzoeksverslag.

Al met al niet direct een aanrader, hoewel de citaten voor de liefhebbers en kenners van literatuur over dit onderwerp op zich wel illustratief zijn.

Hans Harmsen

Niet-aangeboren hersenletsel

Wolters-Schweitzer MHJ, Beuger CL, redactie. *Het brein belicht. Opstellen over niet-aangeboren hersenletsel*. Utrecht: Lemma, 2001; 232 pagina's, € 22,64. ISBN 90-5189-854-1.

Dit boek verscheen ter gelegenheid van het tienjarig jubileum van het Landelijk coördinatiepunt Niet-aangeboren Hersenletsel. Vanuit verschillende invalshoeken wordt de zorg voor mensen met niet-aangeboren hersenletsel besproken. In Nederland gaat het hierbij om een groep van circa een half miljoen patiënten. Oorzaken van het letsel zijn: ongevallen (schedeltrauma), infecties en ontstekingen ((meningo)-encephalitiden), CVA's, tumoren (primaire en metastasen), metabole stoornissen en vergiftigingen (zuurstoftekort, oplosmiddelen, alcohol), degeneratieve ziektebeelden, (dementie, Parkinson) en een restgroep (epilepsie, MS, gevolgen van coma).

De gevolgen van niet-aangeboren hersenletsel zijn stoornissen, beperkingen en handicaps op neurologisch, cognitief en psychiatrisch gebied. In het boek komen ook de minder zichtbare, maar veel voorkomende gevolgen van niet-aangeboren hersenletsel uitgebreid aan bod.

Het boek heeft vijf delen. In het eerste deel *Uit ervaring* worden de persoonlijke ervaringen van een patiënt en een zus van een patiënt beschreven. Het tweede deel *Uit de wetenschap* gaat over hersenletsel en neurologie, hersenonderzoek en farmacologie en over de toekomst van het onderzoek naar hersenletsel en herstel. In *Kijk op zorg* doen hulpverleners/auteurs verslag van hun ervaringen met de zorg voor

de patiënt en de naasten. *Zorgbeleid* beschrijft de rollen van de politiek, het Landelijk coördinatiepunt Niet-aangeboren Hersenletsel en de zorgverzekeraar. Ook worden voorstellen gedaan om de zorg te verbeteren. Deel 5 (*Toekomst*) beschrijft de ontwikkeling van het Landelijk coördinatiepunt Niet-aangeboren Hersenletsel tot Nederlands Centrum Hersenletsel, een landelijk centrum met activiteiten op de gebieden van advies, scholing, onderzoek en informatie.

De opstellen in het boek zijn zeer leesbaar en informatief en bevatten veel voorbeelden uit de praktijk. Het boek is een mooie samenvatting van de ontwikkelingen in kennis en kunde van niet-aangeboren hersenletsel en in de zorg voor de patiënten met dit letsel. Het is tevens een belangrijke bron voor instanties en organisaties om naar te verwijzen.

Janke Greidanus

Urine-incontinentie

Gezondheidsraad. *Urine-incontinentie*. Den Haag: Gezondheidsraad, 2001, publicatie 2001/12; 53 pagina's. ISBN 90-5549-375-9.

De gezondheidsraad kreeg van de minister van WVS het verzoek het onderwerp urine-incontinentie nader te analyseren. De belangrijkste conclusies en aanbevelingen van de commissie zijn in deze publicatie beschreven.

Voor de diagnostiek en behandeling van urine-incontinentie bij patiënten met een enkelvoudige hulpvraag voldoet de NHG-standaard uitstekend. Voor de behandeling van stressincontinentie zijn bekkenbodemspieroefeningen de eerste keus. Bij 60-70% van de patiënten heeft deze behandeling baat. Het resultaat wordt met name bepaald door de motivatie en therapietrouw van de patiënt.

Bij urge-incontinentie, waar een verstoring van de mictiereflex aan ten grondslag ligt, is mictietraining de eerste keus. Anticholinergica lijken ook effectief, maar hebben vele bijwerkingen.

Hoewel het bekend is dat de NGH-standaard in de praktijk niet altijd wordt toegepast, zijn hierover geen exacte gege-